

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/44/34/93

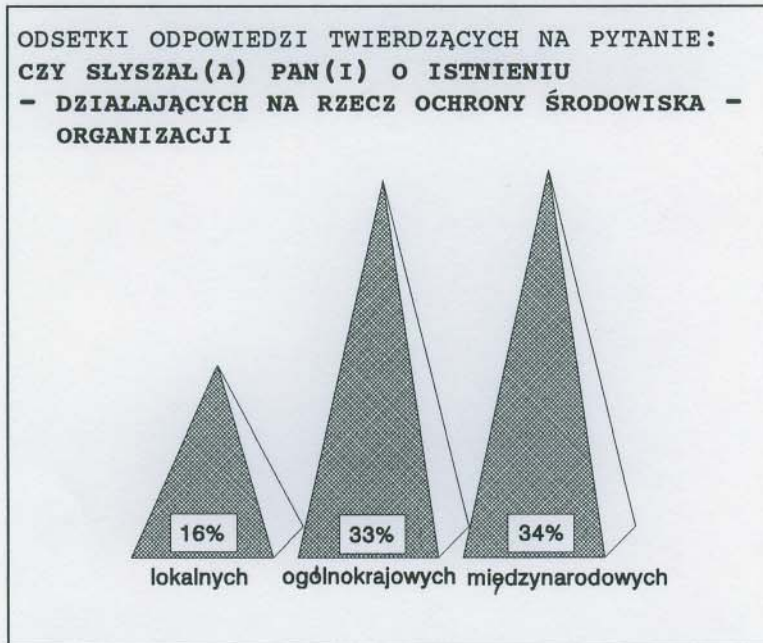
**SPOŁECZEŃSTWO WOBEC DZIAŁALNOŚCI
ORGANIZACJI EKOLOGICZNYCH**

Komunikat z badań

Warszawa, marzec 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

◆ Znajomość organizacji ekologicznych i podejmowanych przez nie działań jest niewielka. Większość respondentów nie słyszała, by w ich gminie czy województwie istniały organizacje zajmujące się ochroną środowiska. Lepiej znane są badanym organizacje o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym.

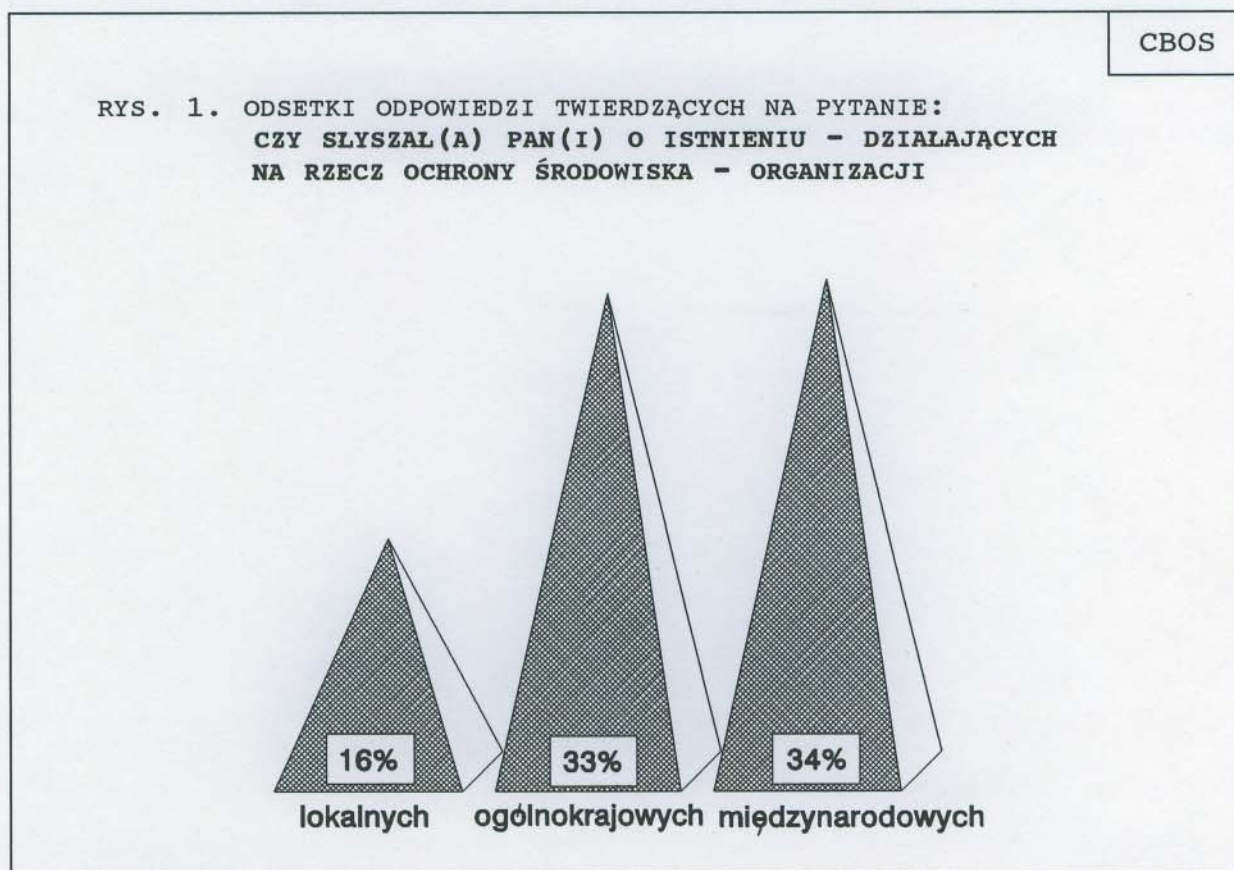

◆ Większość respondentów, którzy słyszeli o konkretnych działaniach organizacji ekologicznych, stwierdziła, że ich skuteczność jest niewielka. Lepiej oceniono efektywność działań organizacji lokalnych niż ogólnokrajowych.

◆ Działania zmierzające do poprawy stanu środowiska w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy - zdaniem większości ankietowanych - powinny podejmować przede wszystkim władze lokalne; aktywność obywateli ma tu drugorzędne znaczenie. Społeczeństwo wierzy raczej w skuteczność doraźnych, docelowych akcji społecznych niż w zorganizowaną i długoplanową działalność organizacji ekologicznych.

Stan środowiska naturalnego w naszym kraju budzi niepokój i obawy zdecydowanej większości społeczeństwa. Wykazał to także jeden z ostatnich sondaży CBOS¹ poświęcony m.in. problematyce ochrony środowiska. W przypadku ponad połowy ankietowanych możemy mówić o bezpośrednim doświadczaniu owego zagrożenia, zaliczyli oni bowiem miejscowość, w której żyją, do obszarów "o szczególnie zatrutym środowisku"².

Spółecznej świadomości stopnia skażenia środowiska naturalnego i odczuwanym w związku z tym obawom dość powszechnie towarzyszy przeświadczenie o niemożności zmiany tego stanu rzeczy. Blisko 60% ankietowanych uznało, że ani ich własne działania, ani też działania kogoś z najbliższej rodziny nie przyczyniłyby się do poprawy stanu środowiska w ich miejscowości. Badania wykazały także, że działalność organizacji zaangażowanych w ochronę środowiska znajduje w społeczeństwie niewielki oddźwięk.

¹ Badanie zrealizowane w dniach 28 stycznia - 2 lutego 1993 r. na 1188-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski. Pytania dotyczące ekologii zadano na zlecenie Instytutu na Rzecz Ekorozwoju oraz Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

² Więcej informacji na ten temat zawiera komunikat CBOS "Ochrona środowiska naturalnego - problem daleki czy bliski?", marzec '93.

Większość respondentów nigdy nie słyszała, by w ich miejscowości, gminie czy województwie istniały organizacje prowadzące taką działalność. Lepiej znane są badanym organizacje ekologiczne o zasięgu ogólnokrajowym oraz międzynarodowe, choć i o nich słyszała tylko jedna trzecia ankietowanych.

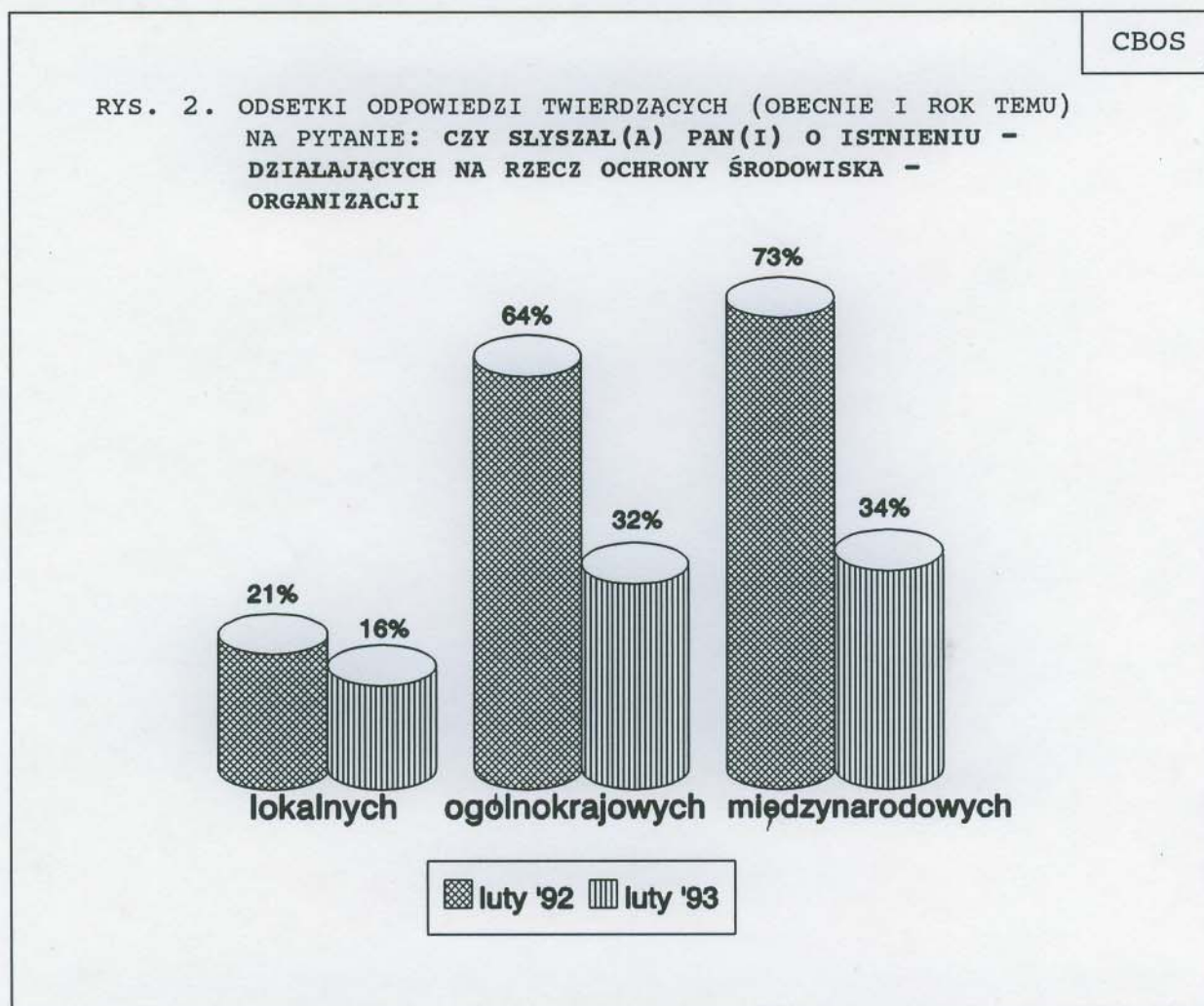
Fakt, iż respondenci deklarują wiedzę o istnieniu tych organizacji, nie oznacza, że znają ich działalność.

CBOS
ODSETKI ODPOWIEDZI TWIERDZĄCYCH NA PYTANIE: CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O PODJĘCIU W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU KONKRETNÝCH DZIAŁAÑ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZEZ ORGANIZACJE
▲ lokalne 55% (n=181)
▲ ogólnokrajowe 50% (n=380)
▲ międzynarodowe 60% (n=395)
Pytanie zadano respondentom, którzy słyszeli o istnieniu tych organizacji

Respondenci wyrażający zaniepokojenie stanem środowiska naturalnego w naszym kraju częściej niż pozostali zauważali istnienie organizacji ekologicznych. Związek między doświadczanym poczuciem zagrożenia a znajomością organizacji był silniejszy w przypadku organizacji międzynarodowych i ogólnokrajowych niż lokalnych (wartość współczynnika ν Crammera wyniosła odpowiednio: 0,19 w przypadku organizacji międzynarodowych, 0,17 - ogólnokrajowych i 0,11 - lokalnych). Jednak znajomość konkretnych działań podejmowanych przez te organizacje okazała się niezależna od stopnia zaniepokojenia złym stanem środowiska naturalnego.

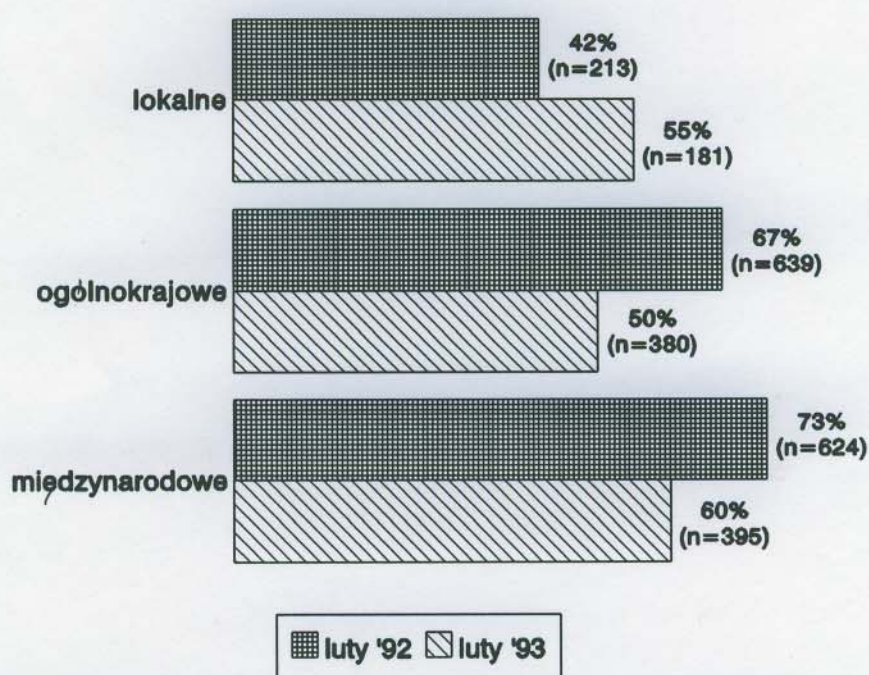
Można więc sądzić, że obawy o stan środowiska wiążą się raczej z ogólną i dość powierzchowną znajomością działań, jakie się podejmuje, by ten stan poprawić. Zwraca uwagę fakt, iż poczucie zagrożenia stanem środowiska silniej wiąże się z wiedzą o organizacjach międzynarodowych - a więc odległych, niż krajowych czy lokalnych. Wydaje się zatem, że źródłem wiedzy na ich temat - nawet osób zaniepokojonych sytuacją ekologiczną - jest przede wszystkim telewizja i inne środki masowego przekazu.

Znajomość organizacji ekologicznych i podejmowanych przez nie działań badaliśmy także w lutym '92. Na rysunku 2 przedstawiono zmiany, jakie zaszły w tym czasie.

Obecnie dwukrotnie mniej respondentów niż rok temu deklaruje, że wie o istnieniu organizacji ogólnokrajowych i międzynarodowych. Można sądzić, że rok temu istotny był wpływ niedawnych wyborów do Sejmu i nagłośnienie w toku kampanii wyborczej spraw ekologii. W mniejszym stopniu zmalała wśród respondentów znajomość organizacji lokalnych. Tylko w ich przypadku odnotowano także wzrost wiedzy respondentów o podejmowanych przez te organizacje działaniach.

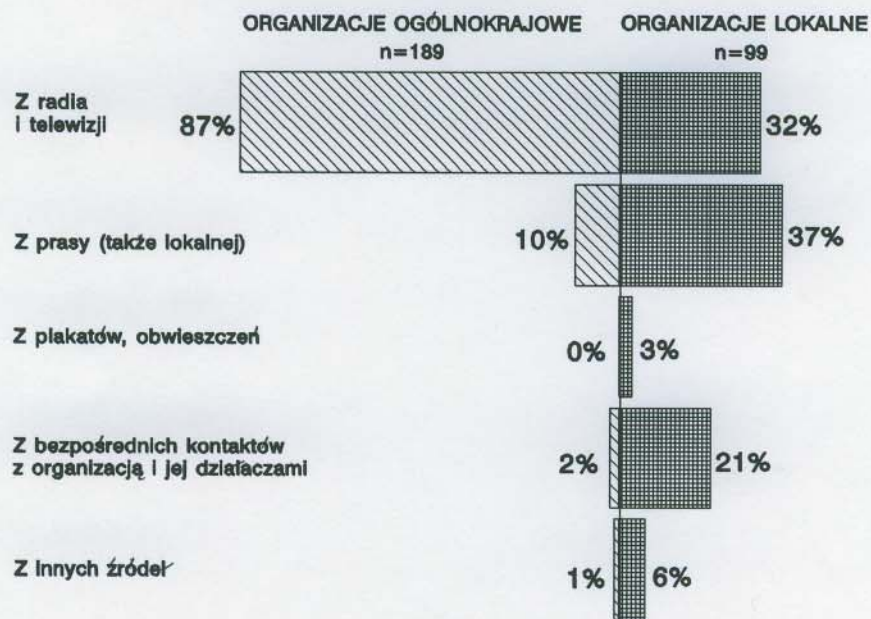
RYS. 3. ODSETKI ODPOWIEDZI TWIERDZĄCYCH* (OBECNIE I ROK TEMU) NA PYTANIE: CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O PODJĘCIU W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZEZ ORGANIZACJE

* W grupach respondentów, którzy słyszeli o istnieniu poszczególnych organizacji w lutym '92 i w lutym '93.

Głównym źródłem informacji związanych z działalnością organizacji ekologicznych o zasięgu ogólnokrajowym są środki masowego przekazu, przy czym dominująca w tej dziedzinie jest rola radia i telewizji. O działalności organizacji lokalnych respondenci dowiadywali się najczęściej z prasy: co trzeci badany stwierdził, że zna je przede wszystkim z radia i telewizji, a 21% zawdzięcza swoje informacje bezpośrednim kontaktom z organizacją lokalną i jej działaczami.

RYS. 4. ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE:
SKĄD PAN(I) GŁÓWNIĘ CZERPIE INFORMACJE
O DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ
OCHRONĄ ŚRODOWISKA?

Daje się zauważyć istotna zależność między deklarowanym przez ankietowanych stopniem zainteresowania polityką a znajomością organizacji działających na rzecz ochrony środowiska. Osoby zainteresowane polityką okazały się lepiej poinformowane także o aktywności społecznej w sferze ochrony środowiska. Zależność między stopniem zainteresowania polityką a znajomością organizacji ekologicznych jest silniejsza w przypadku organizacji międzynarodowych i ogólnokrajowych niż działających lokalnie. Wyjaśnieniem tego faktu może być częstsze u obserwatorów życia politycznego oglądanie telewizji lub czytanie prasy.

Lepszą niż pozostali badani znajomość organizacji ekologicznych wykazywały osoby o sprecyzowanych poglądach politycznych - sympatycy różnych partii. Nie można jednak wyróżnić żadnej konkretnej partii, w przypadku której identyfikujący się z jej programem respondenci³ wykazywaliby lepszą znajomość organizacji lokalnych. Jeśli chodzi o organizacje ogólnokrajowe, lepiej zorientowane były osoby identyfikujące się z Konfederacją Polski Niepodległej, Porozumieniem Centrum i Unią Demokratyczną.

Z danych socjodemograficznych⁴ wynika, że znajomość konkretnych działań organizacji o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym wzrasta wraz z wykształceniem i pozycją społeczno-zawodową respondentów. Co jednak ciekawe - wiedza o działaniach organizacji lokalnych nie jest związana z wykształceniem.

Osoby młode - w wieku do 24 lat oraz uczniowie i studenci - wykazują najslabszą orientację w działalności organizacji ogólnokrajowych i międzynarodowych. Słabo orientują się też w działalności organizacji z ich najbliższego otoczenia. Wynik ten należy jednak traktować z dużą ostrożnością ze względu na małą liczebność grup.

Stopień znajomości organizacji szczebla lokalnego i ogólnokrajowych jest różny dla mieszkańców różnych regionów kraju. Więcej wiedzą na ich temat respondenci mieszkający w zachodniej i południowo-zachodniej Polsce, a więc na terenach o wyjątkowo silnym skażeniu środowiska (Śląsk i obszar Sudetów), oraz mieszkańcy regionu północnego i południowo-wschodniego, gdzie miały miejsce najbardziej spektakularne akcje, jak "Tama tamie" czy protesty przeciwko budowie elektrowni atomowej w Żarnowcu.

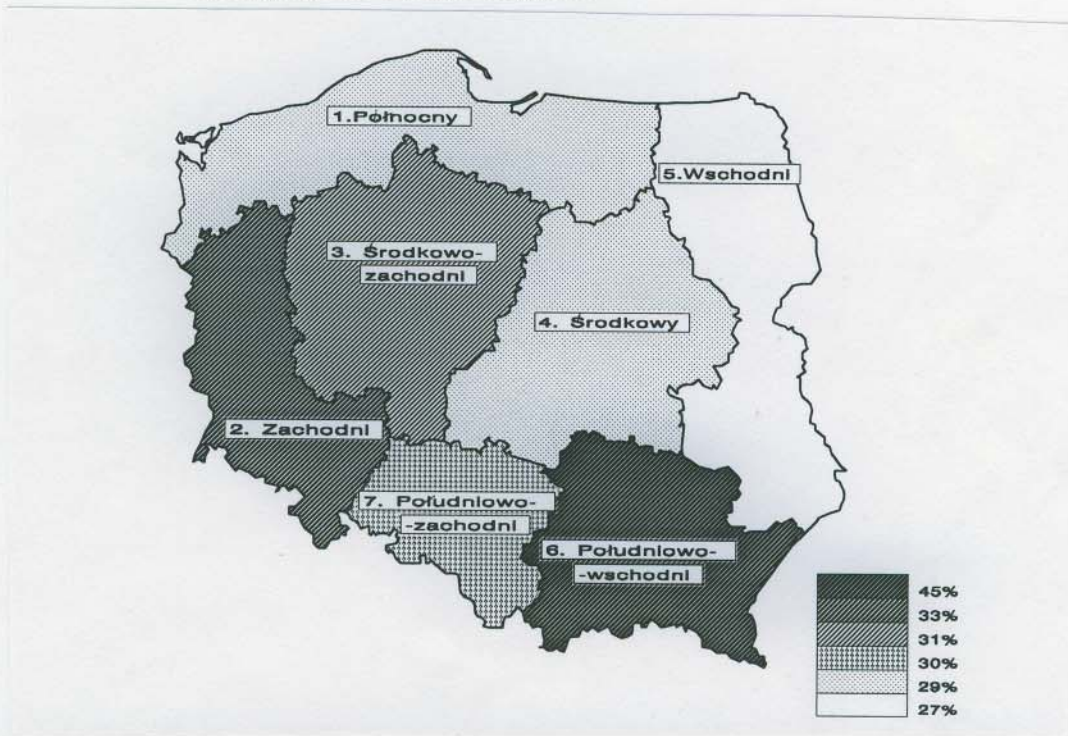
³ Pytanie brzmiało: "W jakim stopniu każda z poniższych partii wyraża Pana(i) interesy i poglądy lub też jest z nimi sprzeczna?" Respondenci mieli do wyboru partie: KPN, KLD, PSL, PC, PL, SdRP, UD, ZChN.

⁴ Zob. tabele aneksowe.

RYS. 5. ODSETKI RESPONDENTÓW W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH, KTÓRZY SŁYSZELI O ISTNIENIU LOKALNYCH ORGANIZACJI EKOLOGICZNYCH

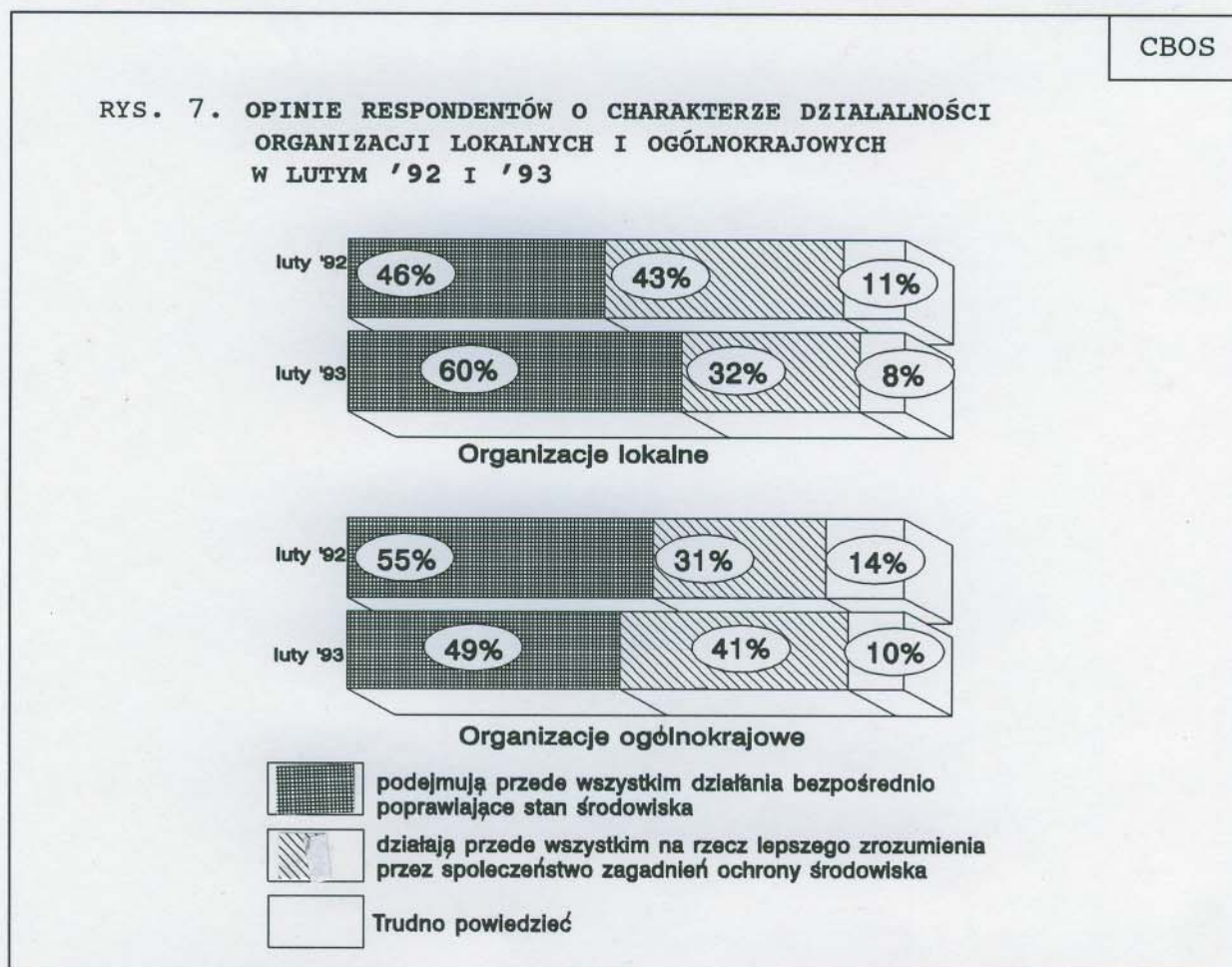

RYS. 6. ODSETKI RESPONDENTÓW W POSZCZEGÓLNYCH REGIONACH, KTÓRZY SŁYSZELI O ISTNIENIU OGÓLNOKRAJOWYCH ORGANIZACJI EKOLOGICZNYCH

Spoleczna ocena działalności organizacji zaangażowanych w ochronę środowiska

W sondażu pytaliśmy też respondentów, jaki charakter ma działalność organizacji ekologicznych o zasięgu lokalnym i ogólnokrajowym. Interesowało nas, czy - zdaniem ankietowanych - są one nastawione raczej na propagowanie postaw proekologicznych w społeczeństwie, czy też na przeciwdziałanie degradacji środowiska. Respondenci wybierali jedną spośród dwóch zaproponowanych im charakterystyk. Odsetki wyborów dla poszczególnych organizacji prezentuje rysunek.

Na fakt podejmowania działań służących bezpośrednio poprawie stanu środowiska ankietowani częściej wskazywali w przypadku organizacji lokalnych niż ogólnokrajowych. Opinie o charakterze działalności organizacji o zasięgu ogólnokrajowym były podzielone. Prawie tak samo często ich działalność postrzegano jako zorientowaną na bezpośrednio przeciwdziałanie degradacji środowiska, jak i służącą lepszemu zrozumieniu problemów jego ochrony.

Porównanie z wynikami uzyskanymi w lutym '92 pozwala stwierdzić, że w ciągu roku zaszły istotne zmiany w postrzeganiu organizacji działających lokalnie. Opinie o nich wyraźnie się wykrystalizowały. Dużo częściej niż przed rokiem postrzega się je jako aktywnie przeciwdziałające degradacji środowiska. Odsetek takich opinii wzrósł o 17 punktów. Podobną, aczkolwiek słabszą tendencję można zauważyć w przypadku ocen działalności organizacji o zasięgu ogólnokrajowym.

Tab. 1. Opinie respondentów o charakterze działalności organizacji ekologicznych lokalnych i ogólnokrajowych

Wyszczególnienie	Wskazania respondentów według terminów badań	
	luty '92	luty '93
<u>Organizacje lokalne</u>	(n=88)	(n=99)
- działają przede wszystkim na rzecz lepszego zrozumienia przez społeczeństwo zagadnień ochrony środowiska	46%	32%
- podejmują przede wszystkim działania bezpośrednio poprawiające stan środowiska	43%	60%
<u>Organizacje ogólnokrajowe</u>	(n=428)	(n=189)
- działają przede wszystkim na rzecz lepszego zrozumienia przez społeczeństwo zagadnień ochrony środowiska	55%	49%
- podejmują przede wszystkim działania bezpośrednio poprawiające stan środowiska	31%	41%

Większość respondentów, którzy słyszeli o istnieniu i konkretnych działaniach organizacji ekologicznych, uznała, że ich skuteczność jest niewielka. Lepiej niż przed rokiem oceniono efektywność organizacji działających lokalnie. Liczba wskazań, że ich skuteczność jest duża, wzrosła w stosunku do lutego '92 dwukrotnie. W przypadku organizacji ogólnokrajowych utrzymywała się na tym samym poziomie (tab. 2).

Tab. 2. Społeczna ocena skuteczności działania organizacji lokalnych i ogólnokrajowych (w grupach respondentów, którzy słyszeli o konkretnych, podejmowanych przez nie działaniach)

Wyszczególnienie	Wskazania respondentów według terminów badań	
	luty '92	luty '93
<u>Organizacje lokalne</u>	(n=89)	(n=99)
Duża skuteczność	18%	37%
Mała skuteczność	79%	59%
Trudno powiedzieć	3%	3%
<u>Organizacje ogólnokrajowe</u>	(n=429)	(n=189)
Duża skuteczność	13%	14%
Mała skuteczność	81%	78%
Trudno powiedzieć	6%	8%

Zdaniem większości respondentów, działania zmierzające do poprawy stanu środowiska w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy powinny podejmować przede wszystkim władze lokalne i wojewódzkie. Aktywność obywateli jest postrzegana jako mająca drugorzędne znaczenie. Znikomy odsetek badanych wskazał na znaczenie inicjatyw podejmowanych przez organizacje i stowarzyszenia ekologiczne.

Kto przede wszystkim powinien podejmować działania na rzecz poprawy stanu środowiska w Pana(i) miejscowości? Proszę wybrać nie więcej niż dwie możliwości.

▶ Władze lokalne gminy, w której Pan(i) mieszka	63%
▶ Władze wojewódzkie, wojewoda	40%
▶ Władze centralne, rząd	25%
▶ Mieszkańcy miasta i gminy w ramach akcji społecznych	24%
▶ Dyrekcje przedsiębiorstw z terenu gminy	22%
▶ Partie ekologiczne	9%
▶ Stowarzyszenia i społeczne organizacje ekologiczne	6%
Trudno powiedzieć	5%

Otrzymane wyniki niemal dokładnie (największa zmiana: wzrost znaczenia władz centralnych o 4 punkty procentowe) powielają wyniki sondażu zeszłorocznego. Utrzymuje się zatem przekonanie, że to, co się dzieje w najbliższym otoczeniu, zależy przede wszystkim od władz różnego szczebla, a nie np. od zorganizowanej aktywności obywatelskiej. Społeczeństwo, jeśli chodzi o aktywność obywateli, wierzy raczej w skuteczność doraźnych i docelowych działań (udział mieszkańców w ramach społecznych akcji) niż w zorganizowaną i długoplanową działalność organizacji ekologicznych.

★

★ ★

Znajomość organizacji ekologicznych i podejmowanych przez nie działań jest niewielka. Większość przykładów konkretnych działań na rzecz środowiska jest znana społeczeństwu raczej z radia i telewizji niż z bezpośrednich doświadczeń - uczestnictwa bądź obserwacji tego typu akcji w swoim otoczeniu. To, że obecnie dwukrotnie mniej niż rok temu respondentów wie

o istnieniu organizacji ogólnokrajowych i międzynarodowych, może świadczyć, jak dalece podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska przez organizacje społeczne specjalnie w tym celu powstające jest dla naszego społeczeństwa zjawiskiem nowym i w niewielkim stopniu absorbującym uwagę.

W społeczeństwach typu obywatelskiego właśnie lokalne organizacje powinny przejawiać szczególną aktywność. Dlatego też pewnym optymizmem może napawać fakt, że choć znajomość organizacji działających na szczeblu lokalnym nie jest powszechna, to dla większej niż przed rokiem grupy respondentów są one obecnie skuteczne w swych działaniach i postrzegane jako przyczyniające się w istotny sposób do poprawy stanu środowiska.

A N E K S

Tabela 1. Czy słyszał(a) Pan(i) o istnieniu w Pana(i) miejscowości, gminie, województwie lokalnych organizacji społecznych działających na rzecz ochrony środowiska?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	16	84	1187
Płeć			
Mężczyźni	15	85	565
Kobiety	16	84	622
Wiek			
do 24 lat	16	84	82
25-34	15	85	198
35-44	18	82	304
45-54	26	74	194
55-64	11	89	183
65 lat i więcej	8	92	224
Miejsce zamieszkania			
Wieś	9	91	508
Miasto	20	80	679
Miasto			
do - 20 tys	20	80	116
20 - 50 tys.	13	88	104
50 - 100 tys.	20	80	174
100 tys. - 1 mln.	25	75	237
Warszawa	15	85	47
Region			
Północny	14	86	137
Zachodni	15	85	137
Środkowo-zachodni	12	88	179
Środkowy	10	90	203
Wschodni	12	88	131
Południowo-wschodni	22	78	194
Południowo-zachodni	21	79	206
Wykształcenie			
Podstawowe	9	91	488
Zasadnicze zawodowe	15	85	299
Średnie	20	80	303
Wyższe	38	62	97
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	13	87	197
Zakład prywatny	14	86	70
Zakład spółdzielczy	12	88	86
Sfera budżetowa	29	71	160
Zakład państwowy	15	85	486
Zakł. sprywat., sp.akcyjna	16	84	56
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	33	67	156
Poz. pracownicy umysłowi	23	77	145
Pracownicy fiz.- umysł.	11	89	108
Robotnicy wykwalifikowani	16	84	335
Robotnicy niewykwalifik.	8	92	197
Rolnicy	8	92	125
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	10	90	411
Uczniowie i studenci	21	79	24
Bezrobotni	9	91	117
Gospodynie domowe i inni	13	87	98
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	10	90	116
500 tys. - 999 tys.	14	86	375
1000 tys. - 1499 tys.	15	85	337
1500 tys. - 1999 tys.	16	84	170
2000 tys. i powyżej	27	73	165
Ocena własnych war. mater.			
Złe	15	85	531
Średnie	15	85	496
Dobre	21	79	160
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	21	79	82
Raz w tygodniu	16	84	563
1 - 3 razy w miesiącu	13	87	189
Kilka razy w roku	14	86	215
Rzadziej	21	79	82
Nigdy	11	89	54

Tabela 2. Czy słyszał(a) Pan(i) o istnieniu ogólnokrajowych organizacji społecznych działających na rzecz ochrony środowiska?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	33	67	1187
Płeć			
Mężczyźni	35	65	565
Kobiety	31	69	622
Wiek			
do 24 lat	44	56	82
25-34	39	61	198
35-44	35	65	304
45-54	40	60	194
55-64	30	70	183
65 lat i więcej	15	85	224
Miejsce zamieszkania			
Wieś	24	76	508
Miasto	39	61	679
Miasto			
do - 20 tys	37	63	116
20 - 50 tys.	28	72	104
50 - 100 tys.	31	69	174
100 tys. - 1 mln.	47	53	237
Warszawa	60	40	47
Region			
Północny	29	71	137
Zachodni	33	67	137
Środkowozachodni	31	69	179
Środkowy	29	71	203
Wschodni	27	73	131
Południowo-wschodni	45	55	194
Południowo-zachodni	30	70	206
Wykształcenie			
Podstawowe	19	81	488
Zasadnicze zawodowe	32	68	299
Średnie	42	58	303
Wyższe	71	29	97
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	27	73	197
Zakład prywatny	40	60	70
Zakład spółdzielczy	29	71	86
Sfera budżetowa	48	52	160
Zakład państwowy	32	68	486
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	38	63	56
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	58	42	156
Poz. pracownicy umysłowi	40	60	145
Pracownicy fiz.- umysł.	36	64	108
Robotnicy wykwalifikowani	34	66	335
Robotnicy niewykwalifik.	20	80	197
Rolnicy	18	82	125
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	21	79	411
Uczniowie i studenci	54	46	24
Bezrobotni	27	73	117
Gospodynie domowe i inni	26	74	98
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	19	81	116
500 tys. - 999 tys.	30	70	375
1000 tys. - 1499 tys.	29	71	337
1500 tys. - 1999 tys.	36	64	170
2000 tys. i powyżej	51	49	165
Ocena własnych war. mater.			
Złe	27	73	531
Średnie	33	67	496
Dobre	48	52	160
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	35	65	82
Raz w tygodniu	32	68	563
1 - 3 razy w miesiącu	28	72	189
Kilka razy w roku	35	65	215
Rzadziej	40	60	82
Nigdy	31	69	54

Tabela 3. Czy słyszał(a) Pan(i) o istnieniu międzynarodowych organizacji społecznych działających na rzecz ochrony środowiska?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	34	66	1187
Płeć			
Mężczyźni	38	62	565
Kobiety	30	70	622
Wiek			
do 24 lat	39	61	82
25-34	39	61	198
35-44	40	60	304
45-54	40	60	194
55-64	31	69	183
65 lat i więcej	15	85	224
Miejsce zamieszkania			
Wieś	23	77	508
Miasto	42	58	679
Miasto			
do - 20 tys	40	60	116
20 - 50 tys.	36	64	104
50 - 100 tys.	32	68	174
100 tys. - 1 mln.	49	51	237
Warszawa	60	40	47
Region			
Północny	39	61	137
Zachodni	41	59	137
Środkowozachodni	34	66	179
Środkowy	30	70	203
Wschodni	26	74	131
Południowo-wschodni	38	62	194
Południowo-zachodni	32	68	206
Wykształcenie			
Podstawowe	20	80	488
Zasadnicze zawodowe	33	67	299
Średnie	44	56	303
Wyższe	73	27	97
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	27	73	197
Zakład prywatny	43	57	70
Zakład spółdzielczy	30	70	86
Sfera budżetowa	51	49	160
Zakład państwowy	33	67	486
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	43	57	56
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	63	37	156
Poz. pracownicy umysłowi	40	60	145
Pracownicy fiz.- umysł.	37	63	108
Robotnicy wykwalifikowani	34	66	335
Robotnicy niewykwalifik.	24	76	197
Rolnicy	16	84	125
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	23	77	411
Uczniowie i studenci	58	42	24
Bezrobotni	31	69	117
Gospodynie domowe i inni	28	72	98
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	19	81	116
500 tys. - 999 tys.	34	66	375
1000 tys. - 1499 tys.	29	71	337
1500 tys. - 1999 tys.	36	64	170
2000 tys. i powyżej	55	45	165
Ocena własnych war. mater.			
Złe	29	71	531
Średnie	34	66	496
Dobre	50	50	160
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	39	61	82
Raz w tygodniu	31	69	563
1 - 3 razy w miesiącu	31	69	189
Kilka razy w roku	36	64	215
Rzadziej	48	52	82
Nigdy	39	61	54

Tabela 4. Czy słyszał(a) Pan(i) o podjęciu w ciągu ostatniego roku konkretnych działań w zakresie ochrony środowiska przez organizacje lokalne?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	55	45	181
Płeć			
Mężczyźni	54	46	85
Kobiety	55	45	96
Wiek			
do 24 lat	38	62	13
25-34	57	43	28
35-44	50	50	54
45-54	65	35	49
55-64	30	70	20
65 lat i więcej	76	24	17
Miejsce zamieszkania			
Wieś	55	45	47
Miasto	54	46	134
Miasto			
do - 20 tys.	64	36	22
20 - 50 tys.	50	50	12
50 - 100 tys.	47	53	34
100 tys. - 1 mln.	54	46	59
Warszawa	71	29	7
Region			
Północny	65	35	17
Zachodni	62	38	21
Środkowozachodni	55	45	22
Środkowy	40	60	20
Wschodni	38	63	16
Południowo-wschodni	59	41	41
Południowo-zachodni	57	43	44
Wykształcenie			
Podstawowe	52	48	42
Zasadnicze zawodowe	55	45	42
Średnie	53	47	60
Wyższe	59	41	37
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	60	40	25
Zakład prywatny	50	50	10
Zakład spółdzielczy	70	30	10
Sfera budżetowa	59	41	46
Zakład państwowy	53	47	70
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	44	56	9
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	56	44	52
Poz. pracownicy umysłowi	56	44	32
Pracownicy fiz.- umysł.	83	17	12
Robotnicy wykwalifikowani	49	51	51
Robotnicy niewykwalifik.	50	50	16
Rolnicy	60	40	10
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	54	46	41
Uczniowie i studenci	40	60	5
Bezrobotni	50	50	10
Gospodynie domowe i inni	54	46	13
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	64	36	11
500 tys. - 999 tys.	55	45	49
1000 tys. - 1499 tys.	59	41	49
1500 tys. - 1999 tys.	58	42	26
2000 tys. i powyżej	45	55	44
Ocena własnych war. mater.			
Złe	58	42	76
Średnie	58	42	71
Dobre	41	59	34
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	65	35	17
Raz w tygodniu	56	44	89
1 - 3 razy w miesiącu	43	57	23
Kilka razy w roku	59	41	29
Rzadziej	53	47	17
Nigdy	33	67	6

Tabela 5. Czy słyszał(a) Pan(i) o podjęciu w ciągu ostatniego roku konkretnych działań w zakresie ochrony środowiska przez organizacje ogólnokrajowe?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	50	50	380
Płeć			
Mężczyźni	48	52	192
Kobiety	52	48	188
Wiek			
do 24 lat	36	64	36
25-34	43	57	76
35-44	50	50	104
45-54	55	45	76
55-64	52	48	54
65 lat i więcej	62	38	34
Miejsce zamieszkania			
Wieś	53	47	119
Miasto	48	52	261
Miasto			
do - 20 tys	64	36	42
20 - 50 tys.	39	61	28
50 - 100 tys.	38	62	52
100 tys. - 1 mln.	48	52	111
Warszawa	54	46	28
Region			
Północny	50	50	40
Zachodni	61	39	44
Środkowozachodni	59	41	56
Środkowy	41	59	58
Wschodni	31	69	36
Południowo-wschodni	55	45	87
Południowo-zachodni	44	56	59
Wykształcenie			
Podstawowe	49	51	93
Zasadnicze zawodowe	44	56	94
Średnie	48	52	124
Wyższe	62	38	69
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	59	41	54
Zakład prywatny	43	57	28
Zakład spółdzielczy	54	46	24
Sfera budżetowa	58	42	77
Zakład państwowy	45	55	152
Zakł. sprywat., sp.akcyjna	53	47	19
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	62	38	91
Poz. pracownicy umysłowi	43	57	56
Pracownicy fiz.- umysł.	59	41	39
Robotnicy wykwalifikowani	48	52	110
Robotnicy niewykwalifik.	43	58	40
Rolnicy	45	55	22
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	53	47	88
Uczniowie i studenci	23	77	13
Bezrobotni	45	55	31
Gospodynie domowe i inni	50	50	24
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	48	52	21
500 tys. - 999 tys.	48	52	112
1000 tys. - 1499 tys.	50	50	98
1500 tys. - 1999 tys.	49	51	61
2000 tys. i powyżej	53	47	83
Ocena własnych war. mater.			
Złe	55	45	143
Średnie	48	52	161
Dobre	45	55	76
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	59	41	29
Raz w tygodniu	47	53	175
1 - 3 razy w miesiącu	42	58	50
Kilka razy w roku	55	45	76
Rzadziej	61	39	33
Nigdy	38	63	16

Tabela 6. Czy słyszał(a) Pan(i) o podjęciu w ciągu ostatniego roku konkretnych działań w zakresie ochrony środowiska przez organizacje międzynarodowe?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	60	40	395
Płeć			
Mężczyźni	61	39	209
Kobiety	59	41	186
Wiek			
do 24 lat	50	50	32
25-34	57	43	74
35-44	61	39	121
45-54	64	36	77
55-64	56	44	57
65 lat i więcej	71	29	34
Miejsce zamieszkania			
Wieś	50	50	117
Miasto	64	36	278
Miasto			
do - 20 tys.	76	24	45
20 - 50 tys.	54	46	35
50 - 100 tys.	59	41	54
100 tys. - 1 mln.	61	39	116
Warszawa	79	21	28
Region			
Północny	62	38	53
Zachodni	68	32	56
Środkowozachodni	70	30	60
Środkowy	60	40	58
Wschodni	50	50	34
Południowo-wschodni	59	41	71
Południowo-zachodni	48	52	63
Wykształcenie			
Podstawowe	55	45	98
Zasadnicze zawodowe	51	49	95
Średnie	66	34	131
Wyższe	69	31	71
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	63	37	52
Zakład prywatny	47	53	30
Zakład spółdzielczy	76	24	25
Sfera budżetowa	68	32	81
Zakład państwowy	58	42	156
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	57	43	23
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	68	32	99
Poz. pracownicy umysłowi	58	42	57
Pracownicy fiz.- umysł.	70	30	40
Robotnicy wykwalifikowani	59	41	109
Robotnicy niewykwalifik.	52	48	46
Rolnicy	50	50	20
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	61	39	93
Uczniowie i studenci	57	43	14
Bezrobotni	67	33	36
Gospodynie domowe i inni	54	46	26
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	59	41	22
500 tys. - 999 tys.	60	40	120
1000 tys. - 1499 tys.	56	44	98
1500 tys. - 1999 tys.	65	35	62
2000 tys. i powyżej	62	38	89
Ocena własnych war. mater.			
Złe	62	38	153
Średnie	58	42	163
Dobre	59	41	79
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	63	38	32
Raz w tygodniu	57	43	171
1 - 3 razy w miesiącu	52	48	56
Kilka razy w roku	66	34	77
Rzadziej	72	28	39
Nigdy	58	42	19

Tabela 7. Jak Pan(i) myśli, czy Pan(i) lub ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny, może poprzez własne działanie przyczynić się do poprawy stanu środowiska w swojej miejscowości?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	40	60	1177
Płeć			
Mężczyźni	42	58	561
Kobiety	39	61	616
Wiek			
do 24 lat	50	50	82
25-34	51	49	197
35-44	39	61	303
45-54	41	59	192
55-64	39	61	181
65 lat i więcej	30	70	220
Miejsce zamieszkania			
Wieś	38	62	504
Miasto	42	58	673
Miasto			
do - 20 tys.	49	51	115
20 - 50 tys.	32	68	102
50 - 100 tys.	47	53	174
100 tys. - 1 mln.	43	57	235
Warszawa	26	74	46
Region			
Północny	42	58	137
Zachodni	35	65	136
Środkowozachodni	38	62	179
Środkowy	30	70	201
Wschodni	42	58	129
Południowo-wschodni	45	55	189
Południowo-zachodni	50	50	206
Wykształcenie			
Podstawowe	30	70	481
Zasadnicze zawodowe	42	58	298
Średnie	48	52	301
Wyższe	63	37	97
Miejsce pracy			
Własne, rodzinne przeds.	40	60	196
Zakład prywatny	51	49	69
Zakład spółdzielczy	49	51	84
Sfera budżetowa	46	54	160
Zakład państwowy	38	62	483
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	39	61	54
Grupa społ.-zaw.pracujący			
Kadra kier., inteligencja	56	44	156
Poz. pracownicy umysłowi	47	53	143
Pracownicy fiz.- umysł.	40	60	106
Robotnicy wykwalifikowani	42	58	333
Robotnicy niewykwalifik.	32	68	195
Rolnicy	32	68	124
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	32	68	407
Uczniowie i studenci	54	46	24
Bezrobotni	35	65	117
Gospodynie domowe i inni	37	63	98
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 500 tys.zł	30	70	116
500 tys. - 999 tys.	37	63	372
1000 tys. - 1499 tys.	39	61	333
1500 tys. - 1999 tys.	47	53	168
2000 tys. i powyżej	52	48	164
Ocena własnych war. mater.			
Złe	31	69	528
Średnie	46	54	491
Dobre	53	47	158
Udział w prakt. religijnych			
Częściej niż raz w tyg.	44	56	82
Raz w tygodniu	40	60	559
1 - 3 razy w miesiącu	43	57	187
Kilka razy w roku	36	64	213
Rzadziej	40	60	81
Nigdy	42	58	53